

บทที่ 6 ข้อพึงระวังในกระบวนการเพาะเลี้ยงไส้เดือนฝอย

ทุกขั้นตอนของการเพาะเลี้ยงไส้เดือนฝอยในอาหารสูตรไข่ผสมน้ำมันหมู (สามารถใช้น้ำมันไก่ น้ำมันวัว หรือน้ำมันปลา) และน้ำ มีข้อพึงระวังตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 จนถึงขั้นตอนที่ 5 ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเพาะขยาย สาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ไส้เดือนฝอยไม่เจริญเติบโตและขยายพันธุ์หรือเพิ่มจำนวนได้น้อยคือ

1. การใช้อาหารเพาะเลี้ยงที่ไม่มีคุณภาพ ได้แก่ ไข่หมดอายุ น้ำมันหมูเก็บไว้นานเกินไป และน้ำไม่สะอาด นำมาใช้เป็นวัตถุดิบ ทำให้คุณค่าของสารอาหาร ไม่เพียงพอให้ไส้เดือนฝอยเจริญเติบโตหรือขยายพันธุ์ลดลง
2. การผสมสูตรอาหารไม่รวมเป็นเนื้อเดียวกัน ไข่แดงยังเป็นก้อนไม่แตก รวมกับน้ำมันหมูและน้ำ ทำให้เนื้อของอาหารไม่สม่ำเสมอ เมื่อนำไปคลุกกับก้อนฟองน้ำ
3. การคลุกอาหารกับก้อนฟองน้ำไม่ทั่วถึงทุกก้อน บางก้อนมีอาหารและ ไข่เกินไป หรือบางก้อนแห้ง
4. เกิดการปนเปื้อนจากจุลินทรีย์ อื่นๆ ได้แก่ รา และแบคทีเรีย มีโอกาส ปนเปื้อนมากที่สุดในช่วงการใส่หัวเชื้อผ่านรูที่ฝาภาชนะบรรจุอาหาร ซึ่งมีสปอร์ของจุลินทรีย์แพร่กระจายทั้งในอากาศ พื้นที่ใส่หัวเชื้อ และมือของผู้ปฏิบัติ จึงควรทำความสะอาดด้วยแอลกอฮอล์ 70% ก่อนใส่หัวเชื้อ รวมทั้งในช่วงตั้งวางบ่มเพาะไม่ควรหยิบจับภาชนะเพาะเลี้ยง และควรตั้งวางในพื้นที่ที่สะอาด ปราศจากมด แมลงหวี่ แมลงวัน หรือแมลงอื่นๆ เล็ดลอดเข้ามาในถุงมุ้ง (ภาพที่ 14)
5. การใช้หัวเชื้อไส้เดือนฝอยที่หมดอายุแล้ว จึงควรตรวจสอบวันหมดอายุก่อนใช้ทุกครั้ง โดยหัวเชื้อมีอายุ 1 เดือน ซึ่งมีระบุวันที่ผลิตบนถุงบรรจุ
6. การนำอุปกรณ์ชุดผลิตมาใช้ ครั้งต่อไปควรล้างทำความสะอาดด้วย น้ำยาล้างจานหรือน้ำสบู่ และผึ่งให้แห้ง ก่อนใช้ ได้แก่ภาชนะผสมอาหาร ภาชนะคลุกอาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร และกระบอกฉีดยาพร้อมเข็ม อาหารเพาะเลี้ยงปนเปื้อน

ภาพที่ 14 การปนเปื้อนจากจุลินทรีย์